

Raadsvoorstel

Z/15/34410 RAAD/15/01906

Raadsvergadering d.d. : 17 september 2015

Inlichtingen bij : Griffie

Agendapunt : 14

Telefoonnr. : 0488 - 449894

Portefeuillehouder : V.M. van Neerbos

E-mailadres : griffie@nederbetuwe.nl

Onderwerp:

Vangnetregeling Participatiewet 2015

Voorgesteld besluit:

Kennis te nemen van de voorgenomen maatregelen om een potentieel tekort op het BUIG-budget in 2015 te voorkomen en geen wensen of bedenkingen te uiten.

Samenvatting voorstel:

Wanneer de rijksmiddelen (BUIG-budget) om uitkeringen te bekostigden onvoldoende blijken, kan een gemeente een aanvullende uitkering van het rijk vragen. Nieuw vanaf 2015 is dat wanneer een tekort wordt voorzien, lopende het jaar reeds extra maatregelen genomen moeten worden om dit tekort terug te brengen. Wanneer hier niet aan wordt voldaan, kan niet langer achteraf een hogere uitkering worden gevraagd aan het rijk.

Onderdeel van de procedure is dat de gemeenteraad in staat wordt gesteld om wensen en bedenkingen te uiten over de maatregelen die het college neemt. Met dit raadsvoorstel wordt u hiertoe in staat gesteld.

Aanleiding:

Per 1 januari 2015 is de Participatiewet van kracht. De gemeente krijgt budget van het rijk om deze wet uit te voeren en uitkeringen te bekostigen. Wanneer dit budget ontoereikend is, kan een aanvullende uitkering worden gevraagd. Vanaf 2015 kan daarvoor aanspraak worden gemaakt op de vangnetregeling. Op basis van ervaringen van voorgaande jaren verwachten we bij ongewijzigd beleid een tekort op ons BUIG-budget.

Wettelijke beleidskaders:

1. Participatiewet
2. Wet bundeling van uitkeringen inkomensvoorziening aan gemeenten (BUIG)
3. Vangnetregeling 2015

Beoogd effect:

De gemeenteraad in staat stellen om wensen of bedenkingen te uiten over de voorgenomen maatregelen van het college om een potentieel tekort op het BUIG-budget in 2015 te voorkomen.

Mogelijke oplossingen:

1. Geen wensen of bedenkingen uiten over de voorgenomen maatregelen van het college
2. Wel wensen of bedenkingen uiten over de voorgenomen maatregelen van het college

De afwegingen en het feitelijke voorstel:

Wie in Nederland onvoldoende middelen heeft, kan altijd een beroep doen op de bijstand als laatste vangnet. Op basis van landelijke aantallen en prognoses stelt het rijk hiervoor jaarlijks het macrobudget vast. Voor 2015 is dat € 5,5 miljard. Dit BUIG-budget wordt volgens een verdeelmodel verdeeld over alle gemeenten. Hiervan dienen de gemeenten de volgende uitkeringen te bekostigen:

- Participatiewet
- Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)
- Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
- Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz)

In principe gaat het rijk ervan uit dat gemeenten met het BUIG-budget de uitkeringen moeten kunnen bekostigen. In de wet is hiertoe een financiële impuls voor gemeenten opgenomen. Wanneer het BUIG-budget toereikend is, kan de gemeente het resterende bedrag vrij besteden. Wanneer het budget echter niet toereikend is, dient de gemeente uit eigen middelen tekorten op te vangen. Hierdoor worden gemeenten gestimuleerd om continu maatregelen te nemen om de omvang van het bijstandsbestand te beperken.

De wet voorziet wel in een regeling om het risico van gemeenten te beperken. Tot 2015 hadden gemeenten een eigen risico van 10%. Wanneer het tekort op het BUIG-budget meer was dan 10%, kon een aanvullende uitkering worden aangevraagd bij het rijk. Daartoe moest een gemeente wel aantonen dat er sprake was van een bijzondere situatie en niet van een 'wanprestatie'

Vangnetregeling 2015

Vanaf 2015 is een nieuw verdeelmodel ingevoerd om het macrobudget te verdelen over alle gemeenten. In dit model wordt uitgegaan van zogeheten objectieve verdeelcriteria. Daarbij wordt onder andere uitgegaan van de samenstelling van de bevolking en van het risico op uitkeringsafhankelijkheid van diverse doelgroepen. Dit nieuwe verdeelmodel heeft voor sommige gemeenten grote financiële gevolgen. Daarom wordt het model getrapt ingevoerd. In 2015 is het BUIG-budget voor 75% gebaseerd op het oude verdeelmodel en voor 25% op het nieuwe.

Tegelijkertijd met de invoering van het nieuwe verdeelmodel, is een nieuwe vangnetregeling opgezet. In deze regeling kunnen gemeenten eerder aanspraak maken op een aanvullende uitkering dan voorheen. Gemeenten moeten bij een tekort tot 7,5 % van het budget alle kosten uit eigen middelen bijdragen. Dit tekort wordt niet gecompenseerd door het rijk. Een tekort tussen de 7,5-12,5% wordt voor de helft gecompenseerd. Het tekort boven 12,5% kan geheel gecompenseerd worden.

In juni 2015 hebben we een bericht ontvangen dat de staatssecretaris na overleg met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft besloten de percentages te verlagen naar 5% en 10% tekort. De regeling is hiermee gedurende het jaar nog aan wijzigingen onderhevig. De definitieve regeling zal begin 2016 bekend zijn.

Uit eigen middelen	100%	50%	0%
Vangnetregeling	0-7,5%	7,5-12,5%	>12,5%
(Mogelijke) wijziging juni 2015	0-5%	5-10%	>10%

Om aanspraak te kunnen maken op de vangnetregeling, moeten gedurende het lopende jaar reeds stappen worden gezet. Dat is het grootste verschil met de voorgaande regeling. Achteraf constateren en analyseren dat er sprake is van een tekort vanwege een bijzondere situatie volstaat niet meer.

De gemeente moet om een beroep te doen op de vangnetregeling aan vier voorwaarden voldoen. Bij de indiening in 2016 dient het college daartoe de volgende documenten bij te voegen:

1. Een document met een globale analyse van de mogelijk oorzaak en de omvang van het tekort, mede in het kader van de inwerkingtreding van de Participatiewet en de eerdere financiële resultaten van de uitvoering van de WWB, en van de verwachte ontwikkelingen van dat tekort in de komende jaren;

2. Een brief, of vergelijkbaar document, waarmee de raad is geïnformeerd over de analyse én de maatregelen die worden genomen dan wel worden overwogen om tot tekortreductie te komen;
3. Een document waaruit de opvattingen van de gemeenteraad hieromtrent blijken en;
4. Een document met een overzicht van wat de gemeente in 2015 feitelijk heeft gedaan om het tekort het hoofd te bieden en hoe zij het effect daarvan kwalificeert.

Het laatste document dient in 2016 opgesteld te worden. De overige stappen moeten in 2015 genomen worden. Dit voorstel is bedoeld om zowel de raad te informeren (stap 2) als opvattingen te laten blijken (stap 3).

Acties van de gemeente:

De voorgestelde maatregelen zijn al in gang gezet om nog gedurende dit jaar tot resultaat te komen. We blijven ondertussen de ontwikkeling van het bijstandsbestand monitoren.

Als bij de afrekening van de gemeente Tiel in 2016 blijkt dat we in aanmerking komen voor een beroep op de vangnetregeling, dienen we de aanvraag en bewijsstukken voor 15 augustus 2016 in. Dit is de deadline om een beroep te kunnen doen op een aanvullende uitkering.

Planning:

September 2015	Gemeenteraad bespreekt de voorgenomen maatregelen
Februari/maart 2016	Definitieve balans opmaken over BUIG-budget 2015
15 augustus 2016	Deadline voor indienen aanvraag vangnetregeling 2015
Eerste kwartaal 2017	Betaling uitkering (bij toekenning)

Financiële consequenties:

In de begroting 2015 is rekening gehouden met een bijdrage uit eigen middelen van € 226.000 bovenop het BUIG-budget van het rijk. Het maximale risico voor Neder-Betuwe is echter hoger. In onderstaand schema is dit maximale risico weergegeven.

	Grensbedrag	Eigen middelen	Aanvulling rijk
0-5%	€ 3.527.242	€ 167.964	€ 0
5-10%	€ 2.695.206	€ 83.982	€ 83.982
>10%	onbeperkt	€ 0	onbeperkt
Maximaal		€ 251.946	

Op basis van deze berekening is er nog een risico op een beperkt tekort van € 25.946. In hoeverre het gereserveerde bedrag toereikend is, hangt echter van zoveel onzekere factoren af, dat op dit moment geen bijstelling wordt voorgesteld.

Wanneer er bij de afrekening over het jaar 2015 blijkt dat een beroep gedaan kan worden op de vangnetregeling, zal voor het aan te vragen bedrag een verplichting worden opgenomen. Dit wordt dan ook zo verwerkt in de jaarstukken 2015.

Burgemeester en wethouders van Neder-Betuwe,
de secretaris, de burgemeester,

J.J.J. van Huffelen MPG BBA

ir. C.W. Veerhoek

Achterliggende stukken bijgevoegd op raadsnet

De raad van de gemeente Neder-Betuwe;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders,

gelet op het bepaalde in de vangnetregeling Participatiewet 2015;

B E S L U I T :

kennis te nemen van de voorgenomen maatregelen om een potentieel tekort op het BUIG-budget in 2015 te voorkomen en geen wensen of bedenkingen te uiten.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 17 september 2015
de griffier, de voorzitter,

E. van der Neut

ir. C.W. Veerhoek